

Prostovoljstvo nas drži pokonci

Nina Arnuš, Zavod Tri

Prostovoljke in prostovoljci so bistveni za delovanje gorenjskih nevladnih organizacij. Brez njih ne bi bilo taborjenj, gasilskih veselic, medgeneracijskih aktivnosti, fotografskih krožkov, pravljic za otroke, čebelarstva ... Številke o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji so res impresivne. Leta 2021 je bilo skupno število prostovoljcev in prostovoljk 188.520, opravili pa so 9.503.591 ur prostovoljskega dela, največ na področju socialnega dela – kar 58,9 odstotka, sledi področje vzgoje in izobraževanja – 10,3 odstotka ter

kulture in umetnosti s 7,4 odstotka prostovoljskih ur. Če je vrednost posamezne prostovoljske ure ocenjena na 10 evrov, potem so prostovoljke in prostovoljci v letu 2021 opravili delo v vrednosti 95.035.910 evrov! V tokratni izdaji Nevladniškega lista, ki smo ga pripravili na stičišču Grozd NVO Gorenjske, naprej pišemo o mladinskem prostovoljstvu. Mladi s svojim aktivnim sodelovanjem in predanostjo soustvarjajo boljši svet. Mladi nikakor niso pasivni potrošniki in zgolj opazovalci sveta. Ker nevladne organizacije v največji meri organizirajo prostovoljsko delo, prispevajo

pomemben delež pri ohranjanju duševnega zdravja mladih, predvsem v fazi preventive, prepoznavanja stisk in nudenja »psihološke prve pomoči« ter nadaljnega usmerjanja mladih do ustrezne strokovne pomoči. Prostovoljci in prostovoljke skrbijo tudi za ohranjanje pomembne čebelarstva tradicije. Skrbijo za prenos znanja na mlade in ozaveščajo ljudi o pomenu čebelarstva in biotske raznovrstnosti, kar bo ohranilo naše čebele in druge žuželke opraševalke. Na stičišču Grozd NVO Gorenjske smo že tretjič podprli partnerske projekte gorenj-

skih društev s področja medgeneracijskega sodelovanja. V Nevladniškem listu se predstavljata fotografski projekt Zlati rez in pripovedovalski projekt Vezi pripovedk. Oba projekta so izvedli prostovoljci in prostovoljke. Na zadnji strani Nevladniškega lista pa predstavljamo spodbujanje prostovoljstva, kjer so sodelovale kar tri regije – Gorenjska, Goriška in Notranjska. Ob teh navdihujočih zgodbah vas vabimo, da postanete prostovoljec, prostovoljka in na tak način poskrbite za svoje zdravje in za dobrobit skupnosti, v kateri živite.

Z mladinsko strategijo do mladim prijazne občine

Jaka Kregar, Društvo GAHA Slovenija

Ideje, energija in inovativnost mladih so gonilo napredka v vsaki družbi. Zato je ključno, da se občine osredotočijo na potrebe mladih in jim nudijo priložnosti za razvoj ter aktivno vključevanje v lokalno skupnost. Občinske strategije za mlade so orodje, ki pomaga občinam usmerjati in načrtovati ukrepe, namenjene izboljšanju položaja mladih ter ustvarjanju okolja, ki spodbuja njihov celostni razvoj.

Prvi korak pri oblikovanju občinske strategije za mlade je temeljita analiza potreb mladih v lokalnem okolju. Na podlagi teh spoznanj lahko občina določi prednostna področja delovanja in oblikuje strategijo, ki bo dejansko odgovarjala na potrebe mladih. Vključevanje mladih v proces oblikovanja strategij je ključno za njihovo uspešno izvajanje. Mladi dobro poznajo svoje potrebe, moramo pa jih vpeti v lokalno skupnost in jim dati priložnost, da izrazijo svoje mnenje, prispevajo svoje ideje in soustvarjajo politike, ki se tičejo njihovega življenja. Odlična možnost za to so mladinski sveti, posvetovalne skupine, delavnice, tematska srečanja in druge oblike dialoga.

Regijsko stičišče Grozd NVO Gorenjske se aktivno vključuje v področje mladine in občinam ponuja roko pri oblikovanju mladinskih politik. Lani je luč sveta ugleda mladinska strategija v mestni občini Kranj, letos pa se z oddelkom za družbene dejavnosti lotevamo mladinske strategije še v občini Škofja Loka. S strategijo za mlade bomo določili jasne cilje in ukrepe za izboljšanje položaja mladih v občini na različnih področjih, kot so izobraževanje, zaposlovanje, šport, kultura, prosti čas, participacija in zdravje mladih. Mladini in mladinskemu delu, ki je v Škofji Loki že zdaj bogato in dobro organizirano, bomo dali okvir in dodaten zagon.

Če tudi v vaši občini želite oblikovati strategije za mlade, se nam oglasite na jaka@mepi.info. Skupaj lahko gradimo boljše prihodnost, ki temelji na vključenosti, enakih možnostih in uspehu mladih.

Generacija Z in prostovoljstvo

Mladinsko prostovoljstvo je način izražanja družbene angažiranosti mladih, ki s svojim aktivnim sodelovanjem in predanostjo soustvarjajo boljši svet ter prispevajo k pozitivnim spremembam na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. V zadnjih letih se je med odraslo populacijo prikradlo prepričanje, da so mladi – predvsem ti očitki letijo na generacijo Z – podivjani, pasivni potrošniki, ki »ne bi delali in ničesar več niso pripravljeni narediti zastonj«.

Jaka Kregar, Društvo GAHA Slovenija

V Društvu GAHA Slovenija opažamo, da generacija Z prostovoljstvo dojema precej drugače kot »zastonj narediti nekaj dobrega, nekemu pomagati«. Za mnoge pripadnike te generacije je prostovoljstvo tesno povezano z globalnimi vprašanji, saj odraščajo v dobi, ko so teme, kot so podnebne spremembe, enakost spolov, rasne razlike in druge družbene nepravilnosti, postale vse bolj vidne. Generacija Z je zato razvila močan občutek odgovornosti za posvečanje tem izzivom in si prizadeva za njihovo reševanje skozi prostovoljno delo.

Sodobne tehnologije in družabna omrežja so orodja generacije Z in s pridom jih izkoriščajo tudi na področju prostovoljstva – na primer za organiziranje dogodkov in projektov, ozaveščanje s pomočjo kampanj na družbenih omrežjih in zbiranje sredstev za dobrodelne namene preko spletnih platform. Vsa ta orodja jim ne le pomagajo doseči njihove cilje, temveč predstavljajo tudi način izražanja inovativnosti in ustvarjalnosti. Če je bilo iskanje prostovoljskih priložnosti včasih



Mladi med prostovoljsko akcijo na Taležu / Foto: Ariana Godicelj

bolj ali manj omejeno na lokalno okolje, danes spletne platforme in aplikacije omogočajo mladim, da se povežejo s prostovoljskimi organizacijami po celem svetu in najdejo aktivnosti, ki se ujemajo z njihovimi načeli, vrednotami in interesi. Mladi s pridom izkoriščajo dlje trajajoče aktivnosti v tujini in tako združijo prostovoljno delo z odkrivanjem sveta, ob tem pa se srečujejo z ljudmi iz različnih kultur in socialnih okolij ter se učijo ceniti raznolikost. Mladi, ki se vključujejo v prostovoljske aktivnosti, se tudi dobro zavedajo, da jim to po-

maga razvijati pomembne vseživljenjske kompetence, kot so timsko delo, reševanje izzivov, (projektno) vodenje, samorefleksija in komunikacija, in da lahko prostovoljno delo predstavlja tudi dobro referenco pri njihovem nadaljnjem izobraževanju in iskanju zaposlitve, saj delodajalci cenijo prostovoljske izkušnje in veščine. Na račun zgoraj zapisanega lahko organizacije, ki prostovoljske aktivnosti ponujajo in izvajajo na bolj tradicionalen način, izpadejo iz »boja« za prostovoljce, saj si generacija Z želi več kot le brezplačno opravljati

rutinske naloge v lokalnem društvu.

In kako torej do mladih prostovoljcev in kako delati z njimi? Ni preprosto, zagotovo pa lahko preizkusite naslednje ideje.

Dobro razmislite, kakšno je poslanstvo vaše organizacije in kakšne prostovoljske aktivnosti lahko mladim ponudite. Omogočite jim, da s svojo ustvarjalnostjo razvijejo nove projekte v organizaciji, ne zgolj nadaljujejo obstoječe po »preverjenem receptu«.

Mladi radi eksperimentirajo, ob tem pa je nujno mentorstvo. Mentor naj mlade spodbuja, z njimi vrednoti napredek in prostovoljsko izkušnjo, jim pomaga prepoznati pridobljene kompetence in na koncu z njimi praznuje uspehe.

Ponudite izziv. Mednarodni projekti mlade zelo pritegnejo. Razmislite o digitalizaciji svoje organizacije. Morda pa je čas, da štafetno palico v organizaciji predate mlajši generaciji?

In ne nazadnje – prostovoljstvo je še vedno najlepše v dobri družbi z dobrim poslanstvom. Omogočite mladim, da se v vaši organizaciji zabavajo skupaj s prijatelji in ob tem ambiciozno spreminjajo svet na bolje.

Nevladniški list

Rad bi te vprašal, ali si v redu

Skrb za duševno zdravje mladih

Jaka Kregar,
Društvo GAHA Slovenija

Duševno zdravje je ključnega pomena za dobro počutje in uspeh posameznika. V današnjem hitrem tempu življenja se vedno več pozornosti posveča duševnemu zdravju mladih. Duševne težave med mladimi so vse pogostejše in lahko imajo resne posledice za njihovo življenje in razvoj, saj se srečujejo z različnimi izzivi, ki lahko vplivajo na njihovo duševno stanje. Pomembno je, da mlade ozaveščamo o duševnem zdravju ter spodbujamo k iskanju pomoči, če se znajdejo v stiski. Izobraževanje o duševnem zdravju je ključnega pomena za zmanjšanje stigme in spodbujanje odprtosti glede duševnih težav.

Ko mladi doživljajo duševne stiske, je ključnega pomena, da imajo na voljo ustrezno pomoč in podporo. Učitelji, svetovalni delavci in drugi deležniki v formalnem izobraževanju imajo pomembno vlogo pri prepoznavanju znakov duševnih težav ter usmerjanju mladih k strokovni pomoči, vendar so ob



Delavnica na Osnovni šoli Orehek / Foto: arhiv MEPI

strmem porastu duševnih stisk preprosto preobremenjeni ali pa pomanjkljivo usposobljeni za te naloge. Pogosto je pot do strokovne pomoči, govorimo o svetovanju, podpornih programih in terapiji, dolga. Žal pogosto predolga.

Pomemben delež pri ohranjanju duševnega zdravja mladih lahko s svojimi pobudami in aktivnostmi

prispevamo tudi nevladne organizacije, predvsem v fazi preventive, prepoznavanja stisk in nudenja »psihološke prve pomoči« ter nadaljnega usmerjanja mladih do ustrezne strokovne pomoči.

Obstaja več načinov, kako mladi lahko ohranjajo dobro duševno zdravje. Redna telesna aktivnost, uravnotežena prehrana in dovolj

spanja so seveda ključni dejavniki za splošno dobro počutje. Poleg tega je pomembno, da mladi vzpostavijo zdrave medosebne odnose in se naučijo učinkovitega obvladovanja stresa. Vključevanje v hobije, umetnost, šport ali prostovoljno delo so lahko tudi odlični načini za izboljšanje duševnega zdravja – mnoge izmed teh aktivnosti pa ponujamo ravno nevladniki – v okviru mladinskih, izobraževalnih, kulturnih, športnih in podobnih organizacij.

Prevečkrat pa ob vseh nivojih pomoči pozabljamo na tiste, ki jim mladi svoje stiske najprej zaupajo – na njihove prijatelje in sovrstnike. Potrebujemo mlade, ki bodo znali prepoznati stiske svojih prijateljev, jim prisluhniti in jim tudi pomagati.

S tem namenom je bila v sodelovanju med šolami, mladinskimi organizacijami in Programom MEPI – Mednarodno priznanje za mlade oblikovana Mala šola psihologije, serija delavnic za mlade, ki so pod vodstvom psihologinje Tee Tomažič našle pot tudi v nekaj gorenjskih šol. Mladi so tako spozna-

vali uporabno vrednost psihologije, različna čustva, duševne motnje in njihovo prepoznavanje, kako pomagati osebi v stiski, uporabne trike za boljše počutje, spopadanje s stresom in dvig čustvene odpornosti.

Mala šola psihologije želi mladim približati vsebine s psihološkega področja ter jih predstaviti na zanimiv in inovativen način, predvsem pa mladim pokazati, kako psihološko teorijo prenesti v prakso, jim dati konkretne napotke in trike za prepoznavanje ter spopadanje z lastno stisko ali stisko bližnjega. Odzivi mladih ter zaposlenih v šolstvu so zelo pozitivni, zato si želimo, da bi podobne pobude našle svoj prostor v vseh šolah in organizacijah, ki delajo z mladimi. Z ozaveščanjem o duševnem zdravju, spodbujanjem zdravih navad in zagotavljanjem pomoči in podpore lahko ustvarimo okolje, ki spodbuja dobro duševno počutje mladih. Mladi so prihodnost našega sveta, zato je nujno, da jim nudimo vse potrebne vire in orodja za vzpostavljanje in ohranjanje dobrega duševnega zdravja.

Čebelarstvo, prostovoljstvo in reševanje biotske raznovrstnosti

Anže Perčič,
Čebelarska zveza Gorenjske

Letošnja čebelarska sezona je že celo leto polna izzivov in skrbi. Čebelarji uspešnost čebelarske sezone običajno ocenjujemo na podlagi količine medu, ki ga pridelamo. Letos pa večina slovenskih čebelarjev ne razmišlja o količini pridelanega medu in s tem o uspešnosti sezone, ampak kako bomo poskrbeli za samo preživetje čebel. Letošnji vremenski pogoji so vse drugo kot idealni. Spomladanska pozeba, dolgo obdobje spomladanskega dežja in nizke spomladanske temperature so razlog, da hrane v naravi skoraj ni. Čebelarji v večjem delu Slovenije (razen nekaj izjem) čebele krmijo že od pomladi in glede na vremenske napovedi, ni pričakovati, da se bo to spremenilo. Glede na trend, ki se kaže, se bodo taka leta pojavljala vedno pogosteje (podobne razmere smo imeli pred le dvema letoma).

V Sloveniji se s čebelarstvom ukvarja približno 10.000 čebelarjev. Od tega jih je 9.300, ki čebelari s 100 čebeljimi družinami ali manj (Vir: UVHVVR, oktober 2021). Tem če-



Cvetoča zelenica / Foto: Anže Perčič

belarjem v večini primerov čebelarjenje ne predstavlja glavnega vira dohodka, ampak bolj preživljanje prostega časa in prostovoljno delo. Povprečna starost čebelarja je 60 in več let. Mladi se vedno redkeje odločajo zanj, saj ni poceni. Večina mladih čebelarjev prevzame »obrt« od staršev oz. starih staršev. Glede na zgoraj napisane podatke bi lahko rekli, da je preživetje oz. obstoj slovenske čebele v rokah »hobi čebelarjev«, ki so v povprečju stari nad 60 let, mladi pa se zaradi stroškov, ki so s tem povezani, in vedno slabših sezon redkeje odločajo za čebelarjenje. Morda bi glede na napisano lahko rekli, da se lahko poslovimo od slovenskega čebelarstva. Ampak ni vse tako črno, kot se zdi.

Slovenski čebelarji smo znani po tem, da smo ponosni na svojo močno tradicijo, ki je rezultat požrtvovalnega, prostovoljnega in nesebičnega dela ljudi pred nami. Znani smo po tem, da čebelarimo s srcem in da z največjim veseljem svoje znanje prenašamo na zanamce.



Čebelarski travnik / Foto: Vili Kavčnik

Prenos znanja na mlade in ozaveščanje ljudi sta tisto, kar bo ohranilo naše čebele in vse druge žuželke oprasevalke. **Pobude, kot so Veliki traven in rožnik – čebelam cvetoč krožnik, Sadjarji za oprasevalce in oprasevalci za sadjarje, razne delovne akcije sajenja medovitih rastlin, postavljanje hotelov za žuželke, vzpostavitev učilnic v naravi, čebelarski krožki, medeni zajtrk ...**, so dejanja, ki bodo našim otrokom omogočila lepo in varno življenje. Veseli smo, da se tem akcijam pridružujejo gorenjske občine, šole, vrtci in podjetja.

Veliko vas je tudi takih, ki bi radi pomagali, pa ne veste, kako. Naj vam zaupam, da bomo veseli vsake cvetlice, ki jo boste pustili na domači trati. Pikapolonice, čebele samotarke in druge žuželke vam bodo hvaležne, če jim boste postavili hotel za žuželke. Še posebno pa bomo veseli, če boste o tem učili svoje najmlajše.

Prihodnost je v naših rokah.

Pobudo Veliki traven in rožnik - čebelam cvetoč krožnik izvajamo od leta 2020 v sodelovanju s Čebelarsko zvezo Gorenjske, stičiščem Grozd NVO Gorenjske in občinami. Namen pobude je spodbujanje občin, da javne površine iz zelenic spreminjajo v biotsko raznovrstne, cvetoče površine. Letos so pobudi javne površine trajno namenile naslednje občine: Jesenice, Gorje, Tržič in Škofja Loka. O pomenu biotske raznovrstnosti ozaveščamo tudi Gorenjke in Gorenjce in vas pozivamo, da na svojih vrtovih vzgajate medovite rastline.

Nevladniški list

Zlati rez

Kljub uspešni zgodovini Foto kluba Tržič in osemdesetim letom delovanja društva članstvo sestavljamo predvsem starejši člani. Da bi zagotovili prihodnost te ljubiteljske dejavnosti z mlajšim članstvom, smo poskusili zagotoviti pomladitev s pomočjo sodelovanja z Osnovno šolo Tržič.

Dušan Podrekar,
Foto klub Tržič

V začetku leta 2023 smo bili seznanjeni z razpisom Zavoda Tri (Grozid NVO Gorenjske), ki je ponujal spodbudo za nova partnerstva na področju spoprijemanja z izzivi dolgožive družbe. Da bi izpolnili pogoje razpisa, smo ravnatelj Osnovne šole Tržič Stanetu Grumu predstavili idejo o kratkem šolskem tečaju fotografije, ki bi ga člani kluba izvedli za učence od 6. do 9. razreda. Tečaj bi pripravili tako, da bi mlade poskusili navdušiti za fotografijo, ki za fotografiranje presega uporabo zgolj mobilnih telefonov. Gospod Stane Grum je naš predlog za sodelovanje pogumno podprl. Predlagal je, da pri skupnem projektu oz. tečaju sode-

lujeta tudi učiteljici likovne vzgoje in računalništva v teh razredih.

Na razpisu Zavoda Tri je Foto klub Tržič sodeloval kot prijavitelj, Osnovna šola Tržič pa je nastopala kot partnerska organizacija. Prijavili smo se s projektom, ki smo ga poimenovali Zlati rez. Kmalu smo bili obveščeni, da izpolnjujemo razpisne pogoje in je naš Zlati rez na razpisu izbran.

V sklopu priprav na tečaj je klub v Osnovni šoli Tržič pripravil uvodno predstavitev, ki se je udeležilo več kot trideset učencev. Na tečaj fotografije se je prijavilo petnajst učencev, kar kaže na zanimanje za fotografijo med mladimi.

Tečaj Zlati rez smo imeli enkrat tedensko štiri zaporedne ponedeljke. Prvo učno delavnico smo organizirali v prostorih Osnovne

šole Tržič. Naš član Peter Balantič je udeležencem predstavil osnove fotografije in osnovne nastavitve fotoaparata. Naslednja teoretična delavnica je potekala v prostorih Foto kluba Tržič na Balosu.

Po začetnih teoretičnih spoznavanjih s fotografiranjem smo se z udeleženci odpravili na teren. Praktično smo preizkusili pridobljena znanja. S podporo članov – mentorjev Staneta, Petra, Vilija, Milana in Dušana so mladi fotografi navdušeno raziskovali krajevno okolico ter lovili izjemne trenutke skozi objektivne svojih fotoaparatorov. Tečaj smo zaključili z delavnico, kjer smo pregledali in komentirali ustvarjene fotografije. Tečaj je uspešno zaključilo šest udeležencev. Razstava fotografij, ki so jih udeleženci ustvarili med tečajem, bo



Fotografiranje na terenu / Foto: arhiv Foto kluba Tržič

nekakšen prikaz in vrhunec uspešnega sodelovanja Foto kluba in mladih z Osnovne šole Tržič. Pripravili jo bomo na začetku šolskega leta 2023/2024 v prostorih Osnovne šole Tržič. To bo priložnost, da se bodo mladi fotografi predstavili sošolcem in širši javnosti ter pokazali svoj talent in pridobljene spretnosti.

Foto klub Tržič je s to inovativno pobudo pokazal, da je z vključevanjem mladih možno spodbujati, ohranjati in razvijati pomembno

vlogo na področju ljubiteljske fotografije. Sodelovanje s šolami je ključno za spodbujanje zanimanja za umetnost fotografije že v mladih letih, kar bo obrodilo sadove tudi v prihodnosti.

S tovrstnimi prizadevanji in partnerstvu društvo dokazuje, da je pripravljeno ustvariti trdne temelje za dolgoročno delovanje ter nadaljnji razvoj na področju fotografije. Mladi udeleženci tečaja so dokaz, da se Foto klub Tržič lahko ohrani še nadaljnjih osemdeset let.

Vezi pripovedk so vezi med ljudmi

Anja Eržen,
Kulturno društvo Grable

V času digitalizirane družbe in vse večjega pomena spletne komunikacije so projekti, ki poudarjajo pomen živih stikov, pripovedovanja in razvoja bralne kulture, izjemnega pomena.

Vezi pripovedk je medgeneracijski projekt, ki ga je pripravilo Kulturno društvo Grable, društvo za kreativno grabljenje sveta. V želji povezati večšino pripovedovanja, kulturo branja in lokalno skupnost sva **Petra Čičić** in **Anja Eržen** pripravili program za vrtčevske otroke v Škofji Loki. Program je obsegal usposabljanje za pripovedovalski nastop upokojencev, a je bil odprt tudi za vse druge. Projekt **Vezi pripovedk** je bil pripravljen pilotno in je naletel na veliko zanimanja. Presegel je prvotno zasnovo in okvir izvedbe, kar je velika spodbuda za nadaljevanje v prihodnosti.

V 14 dneh je 10 pripovedovalcev opravilo 14 obiskov v Vrtcu Škofja Loka. Na nastope in pripovedovanja so se udeleženci projekta pripravljali v prostorih Knjižnice Ivana Tavčarja. Društvo Grable jim je pripravilo srečanje s **Tilko Jamnik**, promotorko branja in dolgoletno knjižničarko, ki se je veliko ukvarjala s pripovedovanjem otrokom. Povabili so tudi **Tatjano Hafner**, ki je kot ena izmed pobudnic sodelovanja Vrtca Škofja Loka in Kulturnega društva Grable pritegnila kolegico **Mirjano Dabič**, prav tako vzgojiteljico. Ta je v vrtcu vodilna sila pri poudarjanju pomena pripovedovanja in zgodb



Pripovedovanje v enoti Pedenjped / Foto: Anja Strojjan

predšolskim otrokom. Levji delež priprav na nastop pa sva prevzeli člani društva Grable, Petra Čičić in Anja Eržen, ki sva udeležence vodili od izbora pravljic in pesmic do načina interpretacije in organizacije nastopa kot celote.

Kako je torej prišlo do projekta **Vezi pripovedk** in sodelovanja med Kulturnim društvom Grable in Vrtcem Škofja Loka? Dva izmed prednostnih ciljev Grabl sta širjenje bralne kulture in pripovedovanje. Na tem področju smo zelo aktivni, pripravljamo številne delavnice za razvoj bralne kulture in pripovedovalska srečanja. Na teh področjih nudimo tudi možnost izobraževanja. Ker delamo tako z mladimi kot z otroki, smo prišli na sled težavam, katerih posledice bodo za družbo izjemno škodljive. Ena od njih je upad bralne kulture med mladimi in otroki, pomanjkanje motivacije za branje, slabše govorne sposobnosti, ožji besedni

zaklad in težave z osredotočanjem. V društvu delujemo tudi na področju dela s starejšimi in opažamo, da ta skupina prebivalstva poseduje zakladnico znanja in veščin, običajno pa se počuti odrinjena na družbeni rob in nezaželena.

Pobuda društva je bila povezati otroke s starostniki na področju razvoja bralne kulture in preprečiti upad slabšanja bralne pismenosti med otroki ter občutek odrinjenosti med starejšimi. Branje in pripovedovanje omogočata dostop do zgodb, ki so nosilke čisto posebnih izkušenj. Otroci se skozi zgodbe povezujejo s svetom, ga spoznavajo, tipajo in se učijo. Reševanje težave slabe bralne pismenosti in padanja bralne kulture se društvu Grable zdi bistveno, saj slaba pismenost vpliva na vse vidike posameznikovega življenja. V občini Škofja Loka in širše si želimo zadovoljnih in samozavestnih posameznikov, ki bodo

znali graditi skupnost in lepšo prihodnost tega lepega mesta. Bralne sposobnosti otrok vplivajo na njihovo inteligenco, samozavest, medosebne odnose, karierno pot, gmotni položaj, družbeni položaj, raven notranjega zadovoljstva in zdravje. Ker je dokazano, da se prebivalstvo hitro stara in bo v našem okolju vse več starostnikov, ki bodo relativno zdravi, pa jim moramo omogočiti čim širšo vključenost v okolje, saj bodo lahko le tako s svojim znanjem in izkušnjami pripomogli k razvoju družbe.

Poleg Vrtca Škofja Loka in Knjižnice Ivana Tavčarja sta bila partnerja pri projektu **Vezi pripovedk** tudi **Marinkina knjižnica** iz Društva upokojencev Škofja Loka in **Založba Modrijan**, ki je prispevala nabor kakovostne otroške literature (Vsi skupaj štejejo, Divja simfonija ...). Zgodbe so tiste, ki nas povezujejo in gradijo mostove med ljudmi. Učijo nas prisluhniti in se umiriti. **Vezi pripovedk** bodo, če bo vse po sreči, svoje zgodbe spletale še naprej in povezovala ljudi, ki verjamejo v njihovo moč.

Projekta Zlati rez in Vezi pripovedk sta bila izbrana na razpisu stičišča Grozid NVO Gorenjske za projekte dolgožive družbe. Že tretjič smo tako podprli partnerske projekte gorenjskih društev s področja medgeneracijskega sodelovanja. Družba je dolgoživa, če jo v velikem številu in deležu tvorijo starejši in če lahko tudi njeni mlajši člani pričakujejo, da bodo dolgo živeli. Demografska slika Slovenije napoveduje, da bo že čez sedem let (2030) starejših od 65 let več kot 130 tisoč več kot danes. V istem obdobju se bo število delovno aktivnih, to je starostna skupina od 20 do 64 let, zmanjšala za več kot 120 tisoč. Prirastka mladih do 19. leta pa bo le dva tisoč več. Zato je toliko bolj pomembna večja vključenost starejših odraslih: v različno delo, družbo, v skrb za zdravje in medgeneracijsko sodelovanje.

Statistični podatki o staranju prebivalstva so za Gorenjsko sicer spodbudnejši od slovenskega povprečja, a nekatere občine izstopajo. Indeks staranja za Gorenjsko je v letu 2022 135,1 (to pomeni, da je na 100 prebivalcev, ki so mlajši od 15 let, 135 prebivalcev, ki so starejši od 65 let), za Slovenijo pa 142,9. Velika odstopanja so tudi znotraj regije - indeks staranja je višji v zgornjegorenjskih občinah, v občini Bled kar 173,3. Več mladih kot starejših je le v občini Gorenja vas - Poljane (indeks staranja je 74).

Nevladniški list

Tri slovenske regije so se povezale s skupnim ciljem spodbuditi prostovoljstvo

Aleksandra Temova, Zavod Tri

Vzpostavitev medregijske spletne platforme za spodbujanje prostovoljstva in povezovanja med prostovoljskimi organizacijami je bil glavni cilj projekta Medregijska prostovoljska mreža PRO-NET, ki je potekal v okviru javnega razpisa za digitalno preobrazbo nevladnih in prostovoljskih organizacij ter povečanje vključenosti njihovih uporabnikov v informacijsko družbo 2021–2023 Ministrstva za javno upravo Republike Slovenije. V projektu, ki je trajal 18 mesecev, je sodelovalo devet partnerjev iz treh slovenskih regij – gorenjske, goriške in primorsko-notranjske. Vodilni partner projekta je bila Ustanova Fundacija BiT Planota, druge sodelujoče partnerske organizacije pa smo bile Rdeči križ Tolmin, Društvo PO-MOČ, Zavod TiPovej, Zveza prijateljev mladine Nova Gorica, Društvo Ko-RAK.si, Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Postojna - Pivka, Zavod Samostojen.si in Zavod Tri.

V sklopu projekta so se izvajale različne aktivnosti: usposabljanja prostovoljskih organizacij in mentorjev za uporabo platforme, usposabljanja prostovoljcev za uporabo platforme in uporabo digitalnega orodja za vrednotenje neformalno pridobljenih znanj ter delavnice za uporabo osnovnih računalniških programov. Maja se je začela pilotna izvedba projekta v sodelujočih regijah in ključni rezultati projekta so razvita spletna platforma www.prostovoljska-pomoc.si, usposobljenih več kot 380 uporabnikov nove storitve, vključenih več kot 200 uporabnikov prikrajsanih skupin. Zavod Tri kot partner v projektu PRO-NET je bil izvajalec projekta na območju Gorenjske.

Platforma ponuja rešitve za spodbujanje prostovoljstva na področju družabništva ter učne pomoči ter omogoča tesnejše povezovanje med prostovoljskimi organizacijami, izmenjavo potreb po prostovoljcih in učinkovito pridobivanje novih prostovoljcev ter mentorstvo prostovoljcem na daljavo. S pomočjo platforme je potencialnim uporabnikom omogočena večja dostopnost prostovoljske pomoči.



Srečanje prostovoljk in udeleženk programov za priseljenke za Zavodu Tri / Foto: arhiv Zavoda Tri

Aktualna prostovoljska dela in seznam prostovoljskih organizacij na območju gorenjske, goriške in primorsko-notranjske statistične regije lahko najdete na spletni strani www.prostovoljska-pomoc.si. Spletna stran zainteresiranim omogoča iskanje del po regijah ter vrsti dela, ki jih zanima. Kot prostovoljci lahko poiščemo kontaktne podatke prostovoljskih organizacij, ki so registrirane na platformi, in se povežemo s tisto, ki je najbližja našim pričakovanjem.

Srečne smo, da lahko pomagamo

Na Zavodu Tri je to pomlad delovala skupina prostovoljk, ki so nudile pomoč pri učenju slovensčine ženskam, ki so se priselile v Škofjo Loko in bližnje kraje ter imajo željo po učenju slovenskega jezika oziroma po pogovarjanju v slovensčini. Komunikacija je bistveni sestavni del našega vsakdanjega življenja, saj smo ljudje že v osnovi družabna bitja, komunikacija v tujem jeziku pa nam lahko predstavlja poseben izziv. Prostovoljke za konverzациjo so vsak teden delile pozitivne zgodbe s srečanj z ženskami, ki se učijo slovenskega

jezika skozi druženje. Naše prostovoljke so v prostovoljsko delo vključene na različne načine.

Nekatere prostovoljke kot velike ljubiteljice narave izkoristijo vsako možnost, da učno okolje postane narava. Svoj čas, namenjen učni prostovoljski pomoči ženskam, včasih namenijo za lep sprehod v naravi ali po mestu. Na ta način nudijo podporo tudi pri spoznavanju okolja, v katerem živijo. Prostovoljka Vesna se druži z Natalijo, ki se je v Škofjo Loko iz Ukrajine priselila marca lani, kmalu po začetku vojne. »Do sedaj sva se z Natalijo srečali že štirikrat v Škofji Loki in nazadnje v Medvodah. V času srečanja v Medvodah sem ji razkazala knjižnico, občino in tržnico, sprehodili sva se do sotočja Save in Sore. Ker nisva našli prevoda besede sotočje, sem ji ga kar narisala. Ob najinih srečanjih se pogovarjava o vsakdanjih stvareh, kako je preživela teden, odgovorim na morebitna vprašanja, ki si jih je zapisala, ali prekontroliram domačo nalogo, ki jo je dobila na tečaju slovensčine, in ena ura hitro mine.«

Marjeta se s Svetlano, Marijo, Galino in Svetlano večkrat odpravi kar na izlet. »Prejšnji teden smo

obiskale Radovljico, si ogledale muzej lectarstva, Baročno dvorano v Radovljiški graščini, se sprehodile do razgledne točke s pogledom na reko Savo in zaključile izlet v kavarni. Radovljica je bila vsem všeč. Včerajšnje srečanje na uri slovensčine je potekalo kot vedno zanimivo in vedro. Uspele smo se zabavati z besedami in tvorbo stavkov. Nadgrajujemo in širimo že znane teme. Po eni uri v knjižnici sem včeraj predlagala sprehod v kanjonu Kokre. Vadile in spoznavale smo nove besede. Bilo je sončno in v naravi se fantastično učiš.«

Včasih pa se jezika najlažje učimo skozi sprehod po mestu, pri urejanju različnih opravil ali pa tudi s pomočjo dobre knjige ter nekoga, ki nam lahko na preprost način kaj razloži. »Z Lidijo sva bili v trgovini, kjer sva usvajali nove besede za artikle v trgovini, utrjevali sva slovenske številke in konverzациjo s prodajalkami. Velikokrat sva se pogovarjali o stvareh, ki jih je Lidija slišala in jih ni razumela, ali pa sva njena vprašanja v odgovorih razširili,« je svojo izkušnjo sodelovanja z Lidijo opisala Janja. Bojana in Irina se slovensčine učita kar z dopisovanjem po elektroni-

ski pošti, Nataša in Vita pa sta svoj najljubši prostor za učenje našli v knjižnici. »Z gospo Vito sva se dobili v prostoru mladinske knjižnice. Izrazila je željo, da bi brala, jaz pa bi popravljala njeno izgovorjavo, naglaševanje. Obenem bi preverjala razumevanje prebranih besedila. Izbrali sva revijo Mama, prebrali nekaj besedila in nekaj receptov. Zapisala si je tudi besede, ki jim bo doma za pravilno razumevanje poiskala ustrezen natančen prevod. Kot se je izrazila, je z najinim srečanjem zelo zadovoljna, ji vsekakor koristi.«

Organizacija in spremljanje prostovoljske pomoči potekata s pomočjo uporabe spletne platforme www.prostovoljska-pomoc.si, ki je rezultat projekta Medregijska prostovoljska mreža PRO-NET.

